

***Бровченко Софія Олегівна,**
студентка, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: **Силка Оксана Захарівна,**
доктор історичних наук, професор,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

СПОРТ ЯК ДИПЛОМАТИЧНА АРЕНА

У сучасному глобальному світі спорт це не лише змагання за медалі та рекорди – спорт став вагомим інструментом міжнародної дипломатії. Через спортивні події держави можуть демонструвати свою силу, налагоджувати або руйнувати політичні відносини, а також використовувати атлетів як засіб культурного та ідеологічного впливу. Спортивна дипломатія може використовуватися як метод зближення країн, так і апарат політичного тиску, особливо в періоди міжнародної напруги. Для авторки тез ця тема є не лише теоретичною, а й особисто пережитою. У 2021 році під час участі у кваліфікаційному відборі до фінального туру чемпіонату Європи з волейболу, вона представляла команду молодіжної збірної України U-17 і зіткнулася з ситуацією, яка чітко ілюструє використання спорту як дипломатичного інструменту. Тренер збірної команди Росії при особистій розмові запропонував їй змінити громадянство та виступати за Росію, мотивуючи це “могутністю країни та кращими умовами тренування для спортсменів ніж в Україні”. І це один, із сотень реальних прикладів того, як держави використовують спорт не лише для змагань, а й для залучення перспективних атлетів у геополітичні ігри. Однією з головних форм спортивної дипломатії є м’яка сила та культурна

дипломатія. Держави використовують спорт для покращення свого міжнародного іміджу, організовуючи великі спортивні події. Наприклад, Китай прагнув продемонструвати своє економічне та технологічне зростання через Олімпіаду-2008 у Пекіні, вклавши мільярди доларів у підготовку, а Катар покращував свій міжнародний імідж завдяки Чемпіонату світу з футболу 2022 року. Окрім проведення турнірів, країни залучають популярних спортсменів як амбасадорів. Наприклад, футболіст Ліонель Мессі став офіційним туристичним послом Саудівської Аравії, популяризує її як туристичний напрямок, відвідує країну та ділиться враженнями в соцмережах, а інший футболіст Кріштіано Роналду підписав контракт із саудівським клубом “Аль-Наср”, чим сприяє популяризації країни на міжнародній арені. Усейн Болт, найшвидший спринтер світу, став обличчям туризму Ямайки та світового бренду Puma, чим допоміг Ямайці залучити більше туристів і посилив вплив бренду Puma у світі.

Ще важливий механізм спортивної дипломатії – це політичні бойкоти та санкції. Протягом історії країни використовували спорт як засіб політичного тиску. Яскравим прикладом став бойкот Олімпіади-1980 у Москві країнами Заходу через радянське військове вторгнення в Афганістан. У відповідь країни соцтабору бойкотували Олімпіаду-1984 у Лос-Анджелесі. Тоді Олімпійські ігри стали частиною «холодної війни». Сучасний приклад санкцій у спорті може бути частиною політичного та економічного тиску. Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну в 2022 році більшість міжнародних спортивних федерацій заборонили російським командам брати участь у змаганнях. Це стало наймасштабнішою спортивною санкцією в історії. Цей крок мав на меті не лише ізолювати Росію на міжнародній арені, а й показати, що агресія несумісна з принципами Олімпійського руху.

Ще одним інструментом спортивної дипломатії є спортивне громадянство, коли країни приваблюють талановитих атлетів, пропонуючи їм зміну громадянства та кращі умови. Росія активно використовувала цю практику у фігурному катанні та легкій атлетиці, залучаючи спортсменів з інших країн. Наприклад, Куба традиційно має сильну волейбольну школу, але через суворий політико-економічний режим багато спортсменів тікають до Європи. Зокрема, волейболіст Вілфредо Леон отримав польське громадянство та почав виступати за збірну Польщі.

Спорт залишається важливим майданчиком дипломатії, де переплітаються політичні, економічні та культурні інтереси держав. Використання спортивного громадянства як інструменту впливу показує, що змагання відбуваються не лише на аренах, а й у сфері політичних стратегій. Особистий досвід авторки тез підтверджує, що спортсмени часто стають частиною політичної гри, навіть якщо вони не мають таких намірів. Саме тому кожному атлету важливо усвідомлювати не лише спортивні, а й дипломатичні аспекти своєї кар’єри, адже прийняті рішення можуть мати довгострокові наслідки не тільки для їхньої особистої долі, а й для міжнародних відносин загалом.

Література:

1. Кулик С.М. Спорт і дипломатія – у пошуках спільного. Актуальні проблеми країнознавчої науки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/11223/1/Kulyk%20S.%20%D0%9C..pdf>

2. Філіппова Ю.В. Спортивна дипломатія: сутнісне значення, виклики і перспективи для України. Спортивна дипломатія: сутнісне значення, виклики і перспективи для України. URL: http://politicus.od.ua/3_2020/25.pdf

3. Haut, J., Grix, J., Brannagan, P. M., & Hilvoorde, I. V. (2018). International prestige through 'sporting success': an evaluation of the evidence. *European Journal for Sport and Society*, 1 – 16. URL: <https://www.eusportdiplomacy.info/files/2-ress-2017-0011-manuscript-with-author-details-mr-jj-jh-1-.pdf>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.